

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 12 maj 1924 kl. 11 f. m.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande nr 6 i anledning av herr Anderssons i Rasjön m. fl:s motion, nr 21, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående visst tillägg till förordningen om motorfordon, och herr Nilssons i Vibberbo m. fl:s motion, nr 305, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder för vinnande av bättre garanti mot trafikolyckor, samt i anledning av första kammarens beslut rörande väckt motion om avvägbringande av bestämmelser till skydd mot trafikolyckor m. m.

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 21, vilken för förberedande *Motionerna.* behandling hänvisats till utskottet, har herr Andersson i Rasjön m. fl. hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådant tillägg till förordningen om motorfordon den 15 juni 1923, att förare av motorfordon, som i denna sin egenskap ställes under åtal för förseelse mot motorförordningen, vägtrafikstadgan eller andra författningar, må straffas med böter eller fängelse, om det under sakens behandling framkommer, att han har förtärt rusdrycker under sådana omständigheter, att han därav vid förseelsens begående kunnat vara påverkad.

I en likaledes inom andra kammaren väckt och till utskottet för förberedande behandling hänvisad motion, nr 305, har herr Nilsson i Vibberbo m. fl. hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla

dels om utfärdande i administrativ väg av sådana kompletterande bestämmelser, som omedelbart kunna erfordras för vinnande av bättre garanti än hittills vunnits mot trafikolyckor, varvid särskilt böra beaktas sådana, som kunna undvikas genom ändamålsenligare regler i avseende på trafikpersonals, inklusive motorförarens och flygares förhållande till förtäring av alkoholhaltiga drycker,

dels, i den mån sådant kräves, om framläggande, efter skyndsamt utredning, för riksdagen av förslag till skärpt lagstiftning i förevarande avseende.

Då dessa båda motioner till sina syften i väsentliga delar sammanfalla, har utskottet ansett sig böra upptaga dem till behandling i ett sammanhang.

I fråga om motiveringarna för motionernas yrkanden får utskottet hänvisa till vad i motionerna anförts.

Yttranden. Utskottet har begärt yttrande över motionerna från kungl. medicinalstyrelsen, vilket härjämte avtryckes såsom bilaga.

Första kammarens första tillfälliga utskott, som fått till sin behandling hänvisad en motion, nr 135 i första kammaren, som i fråga om motivering och yrkande är i allo likalydande med ovannämnda motion nr 305 i andra kammaren, har över denna motion begärt utlåtanden från överståthållarämbetet samt från länsstyrelsen i Stockholms län och även fått mottaga ett yttrande i ärendet från kungl. automobilklubben. Dessa sistnämnda yttranden finnas avtryckta såsom bilagor till första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 4.

*Första kam-
marens första
tillfälliga
utskott.*

Första kammarens första tillfälliga utskott vid innevarande års riksdag, vilket, såsom ovan nämnts, haft till sin behandling hänvisad en motion, nr 135 i första kammaren, som är likalydande med motionen nr 305 i andra kammaren, har över denna motion i sitt den 29 nästlidne april dagtecknade utlåtande nr 4 för sin del anfört följande:

Av såväl motionens slutkläm som ock av motiveringen till densamma, vari omförmälas allenast sådana trafikolyckor, som vållas av trafikpersonalens alkoholförtäring, synes framgå, att motionens huvudsyfte är att genom skärpta bestämmelser i fråga om trafikpersonalens förhållande till starka drycker i möjligaste mån förebygga den risk för den trafikerande allmänheten, som alkoholförtäring av trafikpersonalen måste anses medföra.

Innan utskottet till närmare behandling upptager nämnda fråga, anser sig utskottet böra lämna följande kortfattade redogörelse för redan nu förefintliga bestämmelser, avsedda att i trafiksäkerhetens intresse förebygga missbruk från trafikpersonalens sida av alkoholhaltiga drycker.

I disciplinstadgan för personalen vid statens järnvägar stadgas, bland annat, att för onykterhet i tjänsten skall ordinarie befattningshavare, som innehar förmansställning eller som, då förseelsen äger rum, har att fullgöra tjänstgöring, som direkt berör trafiksäkerheten, böta första gången 6—10 dagars arvode och andra gången 10—20 dagars arvode. Övrig ordinarie personal bötar för onykterhet i tjänsten första gången 4—8 dagars arvode och andra gången 8—20 dagars arvode. Personal tillhörande samtliga ovannämnda kategorier blir för onykterhet i tjänsten tredje gången dömd till avsättning. I fråga om onykterhet i tjänsten av icke ordinarie personal, beträffande vilken disciplinstadgan är tillämplig, gäller, att aspirant entledigas första gången och extra ordinarie personal andra gången onykterhet under vederbörandes tjänstgöring konstateras.

För i sjötrafik anställd personal finnes i sjömanslagen bestämmelse, att en var skall uppföra sig nyktert. Förseelse däremot bestraffas med disciplinstraff.

I förordningen om motorfordon (sv. förf. saml. nr 281/1923) stadgas i § 15 mom. 1 såsom villkor för erhållande av körkort, att vid ansökan därom skall bland annat vara fogat intyg, som kan av länsstyrelsen godtagas, att sökanden gjort sig känd för nykterhet. I mom. 3 av samma paragraf föreskrives, att om förare vid förande av automobil gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, varit *berusad* eller eljest sådana förhållanden föreligga, att föraren måste anses olämplig att föra automobil, skall den länsstyrelse, som utfärdat körkortet, återkalla detsamma samt därvid förklara, att länsstyrelsen vill, sedan

viss tid, minst två månader och högst två år, gått till ända, på ansökan upptaga till prövning frågan om utfärdande av nytt körkort. Vidare stadgas i förordningens § 41, att därest förare, som framför automobil eller motorcykel med större hastighet än den, som är tillåten, därvid ådagalagt grov vårdslöshet, varit *berusad* eller visat uppenbar likgiltighet för andra människors liv eller egendom, må till fängelse i högst tre månader dömas.

Sistnämnda stadga står i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts till 1923 års riksdag framlagda förslag i ämnet (prop. nr 124).

I detta sammanhang får utskottet erinra därom, att med anledning av sistnämnda proposition i en inom andra kammaren av herr Andersson i Rasjön m. fl. väckt motion (nr 262) yrkades den skärpningen, att, om återkallelse av körkort skett på grund av att förare varit *berusad*, denne icke skulle få nytt körkort förr än om två år och detta endast om särskilda omständigheter förelåge, och föraren icke tidigare straffats enligt förordningen om motorfordon. Detta yrkande bifölls dock icke av riksdagen. — I ovanberörda motion påyrkades jämväl, såsom tillägg till § 15 mom. 3, införandet av den bestämmelsen, att om person, som innehade körkort, beträffs med fylleri utan samband med framförandet av motorfordon, länsstyrelsen måtte även på den grund kunna återkalla för honom utfärdat körkort. I anledning av detta yrkande erinrade andra lagutskottet i sitt i ärendet avgivna utlåtande, att detta önskemål så till vida vore tillgodosett med den av Kungl. Maj:t föreslagna lydelsen av § 15 mom. 3, att enligt detta körkortet skulle återkallas för den, som vore olämplig föra automobil, och detta måste anses vara fallet beträffande en förare, som visade sig vara hemfallen åt dryckenskap, även om han icke blivit beträdd med fylleri under själva körningen. I detta samband erinrade utskottet om innehållet i mom. 4 av § 15, däri stadgades, att därest förare ådömts straff för fylleri eller för förseelse mot automobilförordningen eller för överdådig framfart med automobil (11 kap. 15 § strafflagen), det ålåge domstolen att ofördröjligen om utslaget meddela underrättelse till länsstyrelsen, som utfärdat körkort för föraren.

I omförmälda motion påyrkades vidare, att förenämnda straffbestämmelse i § 41 skulle gälla för det fall någon, som ställdes till ansvar för förseelse mot ifrågavarande förordning, förtärt rusdrycker på sådan tid och i sådan myckenhet, att han därav vid förseelsens begående kunnat vara påverkad. Detta yrkande blev emellertid icke bifallet.

De många olyckor med motorfordon, som under de senare åren inträffat i vårt land och av vilka ett stort antal bevisligen vållats av fordonsförarens alkoholförtäring, giva enligt utskottets förmenande vid handen, att nu gällande bestämmelser och villkor för framförande av motorfordon behöva uti nu ifrågavarande hänseende skärpas.

Motionärerna ha för sin del uttalat sig för absolut förbud för vederbörande fordonsförare att förtära alkohol. Länsstyrelsen anser, att till främjande av motionens syfte ändring bör vidtagas i andra stycket av § 41 i förordningen om motorfordon på det sätt, att ur stycket uteslutas orden »eller varit *berusad*» och att ett nytt stycke tillägges, innefattande straffbestämmelse för förare, som vid körning med motorfordon befunnits vara *påverkad* av alkoholhaltig dryck. Överståthållarämbetet anser det vara både berättigat och lämpligt att av varje förare fordra så sträng måttlighet, att han icke av förtärd alkohol påverkas i sina kropps- och själsförmögenheter, då han skall tjänstgöra. Motorfordonsförordningens bestämmelser om påföljd för förare, som vid färd varit *berusad*, borde därför skärpas antingen i uttrycklig överensstämmelse med

denna uppfattning eller med användande av det i rusdrycksförsäljningsförordningen använda uttrycket »*synbarligen berörd av starka drycker*». Automobilklubben har avstyrkt påbudandet av fullständig avhållsamhet för vederbörande fordonsförare samt såsom den riktigaste vägen att nå det med motionen avsedda syftemålet förordat uppfostran till ansvarsmedvetenhet, självdisciplin och nykterhet.

Av ovannämnda förslag synes det av motionärerna framförda vara alltför rigoröst. Att av automobilförare kräva fullständig avhållsamhet från alkoholhaltiga drycker skulle helt visst, såsom av överståthållarämbetet framhållas, av de flesta kännas såsom en orättvisa, varför ett sådant krav antagligen icke heller skulle kunna upprätthållas. Däremot synes det fullt berättigat att av fordonsförare fordra så hög grad av måttlighet, att förtäringen av alkoholhaltiga drycker icke i någon mån menligt påverkar hans kropps- och själsförmögenheter och därigenom gör honom mindre lämpad såsom förare, och synes en ändring av 41 § i förordningen om motorfordon i den riktning de hörda myndigheterna angivit vara ägnad att främja ifrågavarande syfte. Frågan, huruvida jämväl beträffande rätten till körkort skärpta bestämmelser må anses av behovet påkallade, lärer vid den utredning, som i anledning av motionen må kunna komma till stånd, bliva föremål för undersökning.

Vad därefter beträffar nu avhandlade fråga, i vad den avser annan trafikpersonal än förare av motorfordon, synes behov att skärpa bestämmelser uti ifrågavarande hänseende icke vara åtminstone ej i samma grad som i fråga om motorfordonsförare av omständigheterna påkallat, men lärer dock utredningen icke böra från början begränsas allenast till de sistnämnda.

Såsom förut angivits, avser motionens slutkläm enligt sin ordalydelse även trafikolyckor vållade av andra orsaker än av alkoholförtäring, men då motionärerna icke ens antytt, vilka åtgärder, som i sådant hänseende av dem ifrågasättas, torde utredningen böra inskränkas att avse allenast förebyggande av våda i trafikhänseende till följd av nyssnämnda anledning.

Under åberopande av vad utskottet anfört får utskottet hemställa, att första kammaren ville för sin del besluta, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes efter verkställd utredning antingen själv meddela eller, därest så anses erforderligt, för riksdagen framlägga förslag till skärpta bestämmelser i syfte att förebygga trafikolyckor till följd av trafikpersonals förtäring av alkoholhaltiga drycker.»

Första kam- Första kammaren har den 7 dennes för sin del beslutit i enlighet med sitt
marens beslut. tillfälliga utskotts hemställan.

Detta första kammarens beslut har jämlikt 63 § riksdagsordningen delgivits andra kammaren, som hänvisat ärendet till sitt tredje tillfälliga utskotts behandling.

Utskottet. Andra kammarens utskott finner sig för sin del i allo kunna instämma i vad första kammarens utskott sålunda anfört, och i vad första kammaren för sin del beslutit.

Utskottet anser vidare, att vid en utredning, sådan som den första kammaren för sin del beslutit, de i motionen nr 21 framförda synpunkterna givetvis även komma att upptagas till omprövning. Det väsentliga syftet med denna

motion blir sålunda uppnått genom den hemställan, som av utskottet göres beträffande motionen nr 305.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

1) att andra kammaren i anledning av herr Nilssons i Vibberbo m. fl:s motion nr 305 måtte för sin del besluta biträda första kammarens i ärendet fattade beslut, samt

2) att herr Anderssons i Rasjön m. fl:s motion nr 21 må anses besvarad med vad utskottet under 1) hemställt.

Stockholm den 9 maj 1924.

På utskottets vägnar:

ERNST ERIKSSON.

Närvarande: Herrar *Eriksson* i Stockholm, *Leffler*,* *Björnberg*, *Sjögren*, *Ros*, *Lindberg*,* *Hansén*, *Svärd*,* *Petersson* i Broaryd och *Lundquist*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Bilaga.

Till riksdagens andra kammarens tredje tillfälliga utskott.

Genom beslut den 22 februari 1924 har Kungl. Maj:t meddelat, att riksdagens andra kammarens tredje tillfälliga utskott i skrivelse den 16 februari 1924 anhållit om yttrande av medicinalstyrelsen över två inom kammaren väckta motioner, nämligen nr 21, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående visst tillägg till förordningen om motorfordon, samt nr 305, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder för vinnande av bättre garanti mot trafikolyckor, samt med anledning härav anbefallt styrelsen att avgiva och till utskottet överlämna det begärda yttrandet.

På grund härav får medicinalstyrelsen härmed äran avgiva följande yttrande:

Då det är allmänt känt, att inträffade olyckor vid förande av motorfordon synnerligen ofta måst sättas i samband därmed, att föraren varit påverkad av alkoholhaltiga drycker, synes det styrelsen önskvärt, att bestämmelser till bättre skydd mot trafikolyckor i berörda avseende åvägbringas.

Stockholm den 22 mars 1924.

B. Buhre.

F. Block.

Einar Hedberg.